

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)
SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Danuta Bratkrajc

w sprawie **szer. rez. K. K.**
podejrzanego o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 25 października 2023 r.,
zażalenia obrońcy podejrzanego
na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 4 października 2023 r., sygn. akt Kp (Ar) 43/23,
o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania,

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Szer. rez. K. K. jest podejrzany o popełnienie 22 przestępstw z art. 286 § 1 k.k. oraz przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. Postanowieniem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Gdyni z dnia 12 lipca 2023 r., sygn. akt Kp. 17/23, zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy tj. od dnia jego zatrzymania – 9 lipca 2023 r. do dnia 7 października 2023 r., godz. 15:10. Powyższe postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 4 sierpnia 2023 r., sygn. akt Kz 9/23.

W dniu 22 września 2023 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął wniosek prokuratora o przedłużenie stosowania wobec K. K. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na kolejne 3 miesiące. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 4 października 2023 r., sygn. akt Kp (Ar) 43/23, przedłużył stosowanie wobec szer. rez. K. K. środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na okres dalszych 3 miesięcy tj. do dnia 5 stycznia 2024 r., godz. 15:10.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez obrońcę podejrzanego, który w wniesionym zażaleniu podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania, mającego wpływ na treść orzeczenia:

1. art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., poprzez przyjęcie, że istnieje uzasadniona obawa, że podejrzany będzie w bezprawny sposób utrudniał postępowanie karne, w szczególności będzie nakłaniał do składania fałszywych zeznań świadków, podczas gdy podejrzany w toku niniejszej sprawy nie podejmował jakichkolwiek działań mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania, zaś Sąd w uzasadnieniu skarżonego postanowienia nie wskazał konkretnych zachowań podejrzanego lub innych uzasadnionych okoliczności, które mogłyby potwierdzić istnienie obawy utrudniania przez niego przedmiotowego postępowania, w szczególności nie ma żadnego wpływu na świadków, żaden ze świadków od ponad roku nie utrzymuje kontaktu z podejrzanym, a nadto materiał dowodowy w postaci zeznań świadków został już w znacznej większości zgromadzony, wobec czego brak jest podstaw do uzasadnionego twierdzenia o realności występowania takiej obawy;

2. art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie brak jest przesłanek określonych w naruszonym przepisie i zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy zastosowanie tego środka pociąga za sobą wyjątkowo ciężkie skutki dla podejrzanego oraz jego najbliższej rodziny.

Autor zażalenia wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uchylenie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym,

ewentualnie jego uchylenie i zastosowanie wobec podejrzanego wolnościowych środków zapobiegawczych: zakazu opuszczania kraju połączonego z dozorem Policji, zakazem kontaktowania się z innymi podejrzanymi i świadkami oraz poręczenia majątkowego w kwocie 20 000 zł.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie miał podstawy, by uznać, że niezależnie od dotychczasowej postawy podejrzanego istnieje obawa niedozwolonego wpływu na toczące się postępowanie, co wynika z realiów procesowych sprawy, w której podejrzaný zaprzecza swemu sprawstwu, w swych wyjaśnieniach przedstawia zdarzenia w odmienny sposób niż wynika to z pozostałego materiału dowodowego, a przy tym K. K. i drugi współpodejrzaný wzajemnie się obciążają. W orzecznictwie wyrażono pogląd, zgodnie z którym: „obawa, o której mowa w dyspozycji art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., co do zasady musi być uzasadniona konkretnymi okolicznościami wskazującymi na jej istnienie, a przede wszystkim wcześniejszym zachowaniem podejrzanego podjętym w tym właśnie celu, jak i zachowaniem innych osób” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2021 r., I KZ 35/20, LEX nr 3137795*). Stanowisko to trafnie jednak nie zostało wyrażone jako bezwzględna zasada, zaś wśród okoliczności, które wskazywałyby na wyczerpanie dyspozycji art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. wskazano wprawdzie jako główną, lecz jedynie przykładową podstawę, fakt wcześniejszego zachowania podejrzanego ukierunkowanego na utrudnianie postępowania. Nie można bowiem wykluczyć sytuacji, w której podejrzaný wobec wysokiego ryzyka jego zatrzymania i tymczasowego aresztowania nie będzie mataczył właśnie z obawy przed tymczasowym aresztowaniem, a dopiero po pozytywnej dla niego decyzji sądu w tym przedmiocie rozpocznie podejmowanie bezprawnych działań mających na celu utrudnianie postępowania. Sygnalizowana przez obrońcę podejrzanego dotychczasowa postawa podejrzanego, choć generalnie zasługuje na aprobatę, to jednak nie może przesądzać o braku wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., zwłaszcza w świetle przytoczonych powyżej realiów procesowych sprawy oraz potrzeby przeprowadzenia szeregu czynności

dowodowych w sprawie, które wymieniono we wniosku prokuratora o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania. Nie bez znaczenia jest także grożąca podejrzanemu wysoka kara, co związane jest z zarzutem popełnienia aż 23 przestępstw oszustwa, w których ogólna wartość mienia jest znaczna. To właśnie przesłanka z art. 258 § 2 k.p.k., na którą także w swoim postanowieniu powołał się Wojskowy Sąd Okręgowy stanowi samoistną i wystarczającą podstawę do stosowania tymczasowego aresztowania. Ustawodawca w tym przepisie wprowadził domniemanie, że surowość grożącej oskarżonemu kary rodzi zagrożenie bezprawnej destabilizacji toku postępowania, a to z kolei powoduje potrzebę zabezpieczenia jego prawidłowego toku, właśnie poprzez stosowanie tymczasowego aresztowania. Wskazana w art. 258 § 2 k.p.k. okoliczność ma charakter domniemania prawnego, a więc nie jest konieczne dowodowe wykazywanie, czy oskarżony podejmował już w przeszłości konkretne działania w tym kierunku (*zob. postanowienie SN z dnia 11 lipca 2023 r., II KZ 46/23*).

Wprawdzie Wojskowy Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu nie wskazał szczegółowo, dlaczego nie było możliwe ukończenie postępowania przygotowawczego w dotychczasowym terminie oraz dlaczego niezbędne jest dalsze stosowanie wobec podejrzanego najsurowszego ze środków zapobiegawczych w postaci tymczasowego aresztowania (art. 263 § 2 k.p.k.) – co niewątpliwie zasługuje na krytyczną ocenę – to jednak nie jest to uchybienie, które nakazywałoby uchylenie lub zmianę tego orzeczenia. Te bowiem okoliczności, związane z potrzebą przeprowadzenia dalszych czynności procesowych zostały wskazane we wniosku prokuratora o przedłużenie wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania, do czego odwołał się Wojskowy Sąd Okręgowy, jak i w postanowieniu prokuratora Prokuratury Krajowej z dnia 19 września 2023 r. o przedłużeniu czasu trwania śledztwa do dnia 25 marca 2024 r.

Jeśli chodzi o negatywną przesłankę stosowania tymczasowego aresztowania, określoną w art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k., to Sąd miał na względzie sytuację rodzinną K. K., jednakże zasadnie uznał, że nie stwarza ona sytuacji, w której tymczasowe aresztowanie pociągałoby dla podejrzanego lub jego rodziny wyjątkowo ciężkie skutki, albowiem negatywne konsekwencje wynikające z

zastosowania tego środka zapobiegawczego wobec tego podejrzanego są wprawdzie ciężkie, jednak wynika to z samej istoty tymczasowego aresztowania. Jak bowiem wskazuje się w orzecznictwie: „pogorszenie sytuacji materialnej rodziny oskarżonego jest naturalną konsekwencją wynikającą z faktu postawienia mu zarzutu popełnienia określonych przestępstw. Sytuacja taka jest niewątpliwie dolegliwa dla rodziny oskarżonego, jednak nie w rozumieniu art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k.” (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2005 r., WZ 62/05, OSNwSK 2005/1/1568, LEX nr 214785*).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[SOP]

[ms]